

Wielojęzyczność to szansa!

Jak możemy wspierać nasze dziecko w nauce dwóch lub więcej języków?

Ważne rady dla rodziców

Większość ludzi na świecie jest wielojęzyczna. Dzieci są w stanie bez problemu nauczyć się jednocześnie dwóch lub więcej języków. Im wcześniej dziecko zacznie uczyć się nowego języka, tym łatwiej go sobie przyswaja. Dobra znajomość więcej niż jednego języka, wpływa pozytywnie na szkolny i w przyszłości zawodowy rozwój każdego dziecka. Rodzice mogą i powinni wspierać swoje dziecko w nauce języków. Ważne jest, aby rodzice od początku zdecydowali się na jeden koncept językowy.

W jakim języku powinniśmy rozmawiać z naszym dzieckiem?

- 1.** Nie ma jednego rozwiązania. Każda rodzina musi znaleźć swój własny sposób na wielojęzyczne wychowanie dziecka.
- 2.** Proszę zastanowić się wspólnie z Partnerem/Partnerką, kto w jakim języku będzie rozmawiał z dzieckiem.
- 3.** Z dzieckiem powinniśmy rozmawiać w języku, którym władamy najlepiej, w języku, w którym najlepiej jesteśmy w stanie wyrazić nasze myśli i uczucia.
- 4.** Proszę rozmawiać z dzieckiem regularnie w wybranym języku.
- 5.** Poza domem, na przykład gdy jesteśmy w odwiedzinach, możemy rozmawiać również w innych językach. Proszę nie bać się mówić po niemiecku w przedszkolu czy na zakupach. Tak właśnie pokazujemy naszemu dziecku, że język niemiecki też jest dla nas ważny.
- 6.** Aby dziecko mogło odnosić sukcesy w szkole, musi w stopniu wystarczającym znać język niemiecki. Dlatego bardzo ważne jest, aby Państwa dziecko miało jak najwcześniej kontakt z językiem niemieckim np.: w przedszkolu, podczas zabawy z innymi dziećmi, w klubie sportowym czy na placu zabaw.
- 7.** Koniecznie pokazujemy dziecku, że wszystkie języki są fajne, że zarówno język ojczysty jak i język niemiecki są częścią Państwa rodziny.

Dzieci są w stanie bez problemu uczyć się jednocześnie dwóch lub więcej języków. Im dzieci są młodsze tym łatwiej uczą się dwóch lub więcej języków jednocześnie. Dzieci w wieku między trzecim, a czwartym rokiem życia przyswajają wiedzę wyjątkowo szybko. Ważne jest, aby kontakt z wybranym językiem był regularny.

Pobyt w przedszkolu wystarczy, żeby dziecko nauczyło się języka niemieckiego. Aby jednak to zafunkcjonowało bardzo ważne jest, żeby Państwa dziecko regularnie uczęszczało do przedszkola (5 dni w tygodniu). Równocześnie powinno tam pozostawać minimum 4 godziny dziennie, a najlepiej dłużej. Edukację przedszkolną optymalnie byłoby (powinno) rozpocząć w wieku 3 lat, aby dziecko mogło rozmawiać w języku niemieckim zarówno z przedszkolankami jak i ze swoimi rówieśnikami.

Wielojęzyczność nie jest powodem problemów związanych z opóźnionym rozwojem języka. Jeżeli Państwa

dziecko ma problemy z nauką języka ojczystego, proszę niezwłocznie zgłosić się o poradę do lekarza. Dziecko powinno w wieku dwóch lat mówić minimum 50 słów i budować krótkie zdania.

Mieszanie języków jest zupełnie normalne. Dzieci, które uczą się równocześnie dwóch lub więcej języków początkowo często mieszają te języki ze sobą. Po prostu jeśli nie posiadają jeszcze wybranego słowa w danym języku, zapożyczają je z języka którego równolegle się uczą, i w którym to słowo już znają. W ten sposób chcą zbudować pełne zdanie.

Przykład:

Dziecko: Mamo chcę się napić **Apfelsaft**.

Mama: Proszę, tutaj jest twój sok **jabłkowy**.

Dzieci przestają mieszać języki w momencie gdy posiadają już wystarczający zasób słów w każdym z nich. Proszę jednak zwracać uwagę

na to, aby rozmawiać z dzieckiem w jednym wybranym języku i nie mieszać słów, bo tylko wtedy dają Państwo swojemu dziecku możliwość odkrycia, jakie słowa należą do którego języka. Kiedy Państwa dziecko zapożycza słowa z innego języka, proszę powtórzyć zdanie wypowiedziane przez dziecko używając właściwego słowa w odpowiednim języku, jak w przykładzie powyżej.

Rodzice mogą wspierać swoje dzieci w nauce języka niemieckiego, nawet jeśli sami nie mówią dobrze po niemiecku. Bardzo ważne jest, aby Państwa dziecko słyszało jak rozmawiacie w języku niemieckim z innymi osobami. W ten sposób pokazujecie swojemu dziecku, że ważnym jest, aby uczyć się i mówić w języku tego kraju w którym mieszkamy. Jeżeli posługują się Państwo bardzo dobrze językiem niemieckim, możecie wprowadzić „Czas

na niemiecki”, czyli momenty w których np. będzie czytana książka lub zagracie w grę w języku niemieckim.

Oglądanie telewizji nie wystarczy do nauki języka. Podczas oglądania telewizji dzieci koncentrują się przede wszystkim na obrazkach i nie słuchają tego co jest mówione. W telewizji wszystko odbywa się zbyt szybko. Telewizor nie zareaguje na Państwa dziecko i nie podpowie, jeśli coś nie zostało zrozumiane. Dzieci uczą się języka tylko poprzez bezpośredni kontakt, w momentach gdy z nimi rozmawiamy, np. podczas posiłków, zabaw, czytania lub przebijania się. Jeżeli Państwa dziecko ogląda telewizję, proszę rozmawiać z nim o tym co oglądało. W ten sposób dziecko ma możliwość aktywnie opowiedzieć o tym co widziało i lepiej to zrozumieć.

Oglądanie książek pomaga w nauce języka. W momencie kiedy oglądają Państwo książki ze swoim dzieckiem, pomagacie mu uczyć się nowych słów oraz budować z nimi zdania. Podczas oglądania książek proszę dać dziecku szansę, aby opowiedziało co widzi. W ten sposób dziecko staje się aktywne uczy się mówić.

Proszę pokazywać dziecku, że język ojczysty jak i język niemiecki są częścią Państwa rodziny. Państwo jesteście dla swoich dzieci przykładem! Kiedy Państwa dziecko będzie widziało, że rozmawiacie zarówno w języku ojczystym jak i w języku niemieckim, to i ono będzie miało motywację do nauki tych języków. Nawet jeśli nie mówicie dobrze w języku niemieckim, możecie używać tego języka podczas zakupów lub podczas rozmowy z przedszkolanką. Jeżeli Państwa dziecko ma wystarczający kontakt z językiem niemieckim, a problemem jest język ojczysty, można poszukać kontaktu do

rodzin z kraju ojczystego, aby dzieci mogły rozmawiać ze sobą podczas zabawy właśnie w tym języku.

Czasami dzieci rozmawiają tylko w języku niemieckim, a nie w języku ojczystym rodziców. W momencie kiedy rodzice dobrze posługują się językiem niemieckim, często w nim rozmawiają, bo np. mają wielu niemieckojęzycznych znajomych, dzieci zaczynają posługiwać się tylko jednym językiem. Nie widzą potrzeby, aby rozmawiać w innych językach, skoro rodzice i tak rozumieją. To jest normalne. Ważnym jest jednak, aby Państwo nie przestali rozmawiać ze swoimi dziećmi w języku ojczystym, ponieważ nawet jeśli ono nie chce obecnie w tym języku odpowiadać, to jednak nadal się od Państwa uczy. Proszę nie zmuszać dziecka, aby rozmawiało z Wami w języku ojczystym. W ten sposób możecie Państwo spowodować, że dziecko straci ochotę uczyć się tego języka.

Koncepty w Wielojęzycznych rodzinach

Dziecko jest w stanie bez problemu uczyć się dwóch lub więcej języków, jeżeli w rodzinie jest pewien koncept na to kto i kiedy rozmawia z dzieckiem w danym języku.

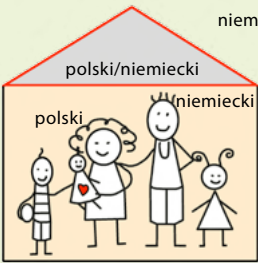
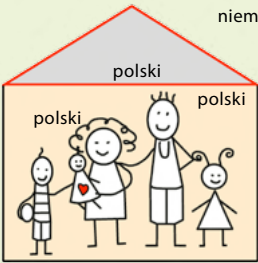
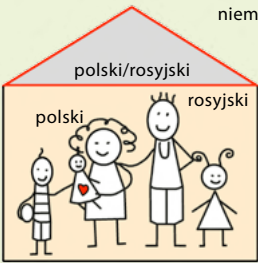
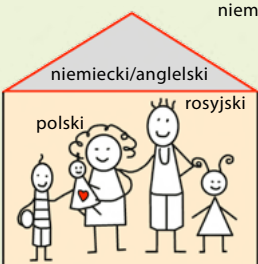
Dziecko musi wiedzieć:

- w jakim języku rozmawia mama i w jakim tata,
- w jakim języku rozmawiamy kiedy cała rodzina jest razem,
- w jakim języku rozmawiają ze mną

mama i tata kiedy jesteśmy poza domem.

Jeśli rozmawiają Państwo dobrze po niemiecku, możecie rozmawiać z dzieckiem poza domem w języku niemieckim. W innym przypadku proszę rozmawiać z dzieckiem wyłącznie w języku ojczystym i nie mieszać języków.

Przykłady funkcjonujących konceptów

 <p>niemiecki</p> <p>polski/niemiecki</p> <p>polski (niemiecki)</p>	<p>Jedna osoba – jeden język</p> <p>Mama mówi po polsku, tata po niemiecku</p> <p>Poza domem: Język kraju w którym mieszkamy (tutaj: niemiecki)</p> <p>Język rodzinny: Język ojczysty mamy lub taty (tutaj: polski i/lub niemiecki)</p>
 <p>niemiecki</p> <p>polski</p> <p>polski polski</p>	<p>Jeden język w domu - inny poza domem</p> <p>Mama i tata mówią po polsku</p> <p>Poza domem: Język kraju w którym mieszkamy (tutaj: niemiecki)</p> <p>Język rodzinny: Język ojczysty rodziców (tutaj: polski)</p>
 <p>niemiecki</p> <p>polski/rosyjski</p> <p>polski rosyjski</p>	<p>Dwa języki w domu - inny poza domem</p> <p>Mama mówi po polsku, tata po rosyjsku</p> <p>Poza domem: Język kraju w którym mieszkamy (tutaj: niemiecki)</p> <p>Język rodzinny: Język ojczysty mamy lub taty (tutaj: polski i/lub rosyjski)</p>
 <p>niemiecki</p> <p>niemiecki/angielski</p> <p>polski rosyjski</p>	<p>Trzy języki w domu – inny poza domem</p> <p>Mama mówi po polsku, tata po rosyjsku</p> <p>Poza domem: Język kraju w którym mieszkamy (tutaj: niemiecki)</p> <p>Język rodzinny: Inny język niż język ojczysty mamy lub taty. Na przykład język kraju w którym mieszkamy (tutaj: niemiecki) lub inny język (np. angielski).</p>

Każda rodzina musi znaleźć własne rozwiązanie na to, kto, kiedy i w jakim języku będzie rozmawiał z dzieckiem. Informacje zawarte w tym prospekcie mogą pomóc Państwu takie rozwiązanie znaleźć.

Jeżeli macie Państwo pytania dotyczące wielojęzycznego wychowania proszę kontaktować się z nami pod numerem (+49 6221 6516410).

W ZEL-Heidelberg organizowane są regularnie spotkania z rodzicami, na których mają oni szansę dowiedzieć się więcej na temat wielojęzycznego wychowania, jak również porozmawiać na ten temat z innymi rodzicami.

Literatura

Po niemiecku

Abdelilah-Bauer, Barbara (2012): Zweisprachig aufwachsen: Herausforderung und Chance für Kinder, Eltern und Erzieher. C.H.Beck Verlag; Auflage: 2.

Villis- Leist, Anja (2008): Elternratgeber Zweisprachigkeit - Informationen & Tipps zur zweisprachigen Entwicklung und Erziehung von Kindern. Stauffenburg Verlag.

Po angielsku

Baker, Colin (2014): A Parents' and Teachers' Guide to Bilingualism. Channel View Publications Ltd; Auflage: 4.

Bourgogne, Annika (2013): Be Bilingual - Practical Ideas for Multilingual Families. (eBook)

Ulotka została opracowana dzięki wsparciu fundacji imienia Günter Reimann-Dubbers.

ZEL-Zentrum für Entwicklung und Lernen, Heidelberg

Dr. Dipl.-Psych. Anke Buschmann

Kaiserstr. 36

69115 Heidelberg

Telefon +49 6221 6516410

info@zel-heidelberg.de

www.zel-heidelberg.de

Günter Reimann-Dubbers Stiftung

Postfach 251331

69080 Heidelberg

www.guenter-reimann-dubbers-stiftung.de

Gestaltung & Layout

YELLOWGREEN UG (www.yellow-green.de)

Fotos

Titelbild: Gert Engelmann, www.fotolia.de (@Robert Kneschke)